

М. В. Гузенко
студ. III курсу
спеціальність «Економіка»
Науковий керівник: к. е. н., доц. Н. М. Крючкова

ТРАНСФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Державне регулювання підприємницького процесу є невід'ємною частиною економічної політики як центральних органів влади, так і регіональних і місцевих державних організацій. Основною метою регуляторної політики є забезпечення оптимального рівня втручання регіонального та місцевого самоврядування в діяльність компанії, механізму регулювання, що сприяє як розвитку підприємницької структури, так і економічному зростанню держави.

Необхідність регулювання підприємництва в Україні на цьому етапі зумовлена цілями економічної політики, спрямованими на відновлення та стабілізацію розвитку держави та її регіонів, зростання показників, які характеризують рівень добробуту і якість життя населення країни. Водночас під час війни діяльність українського бізнесу є особливо важливим джерелом для наповнення державного бюджету та створення робочих місць. Тому для створення сприятливих умов організації бізнесу особливе значення для України має формування та реалізація ґрунтовної та ефективної державної політики підтримки розвитку підприємництва.

Під державною підтримкою необхідно розуміти державне регулювання підприємницької діяльності яке передусім передбачає свідоме розроблення державними органами відповідних інструментів сприяння бізнесу, зокрема, створення стимулів, та використання матеріальних, фінансових та інших ресурсів, що залучаються для його суб'єктів.

Пріоритетність державного регулювання та підтримки підприємництва в умовах війни зумовлює необхідність переходу від прямого адміністративного сприяння до формування сприятливого економічного й соціального середовища щодо удосконалення механізмів та інструментів стимулювання розвитку суб'єктів бізнесу.

На сьогодні український уряд ухвалив низку рішень, що передбачають тимчасове послаблення економіки та підтримку під час воєнного стану. Водночас недоліки та труднощі, з якими стикаються суб'єкти господарювання в процесі праці, свідчать про необхідність синхронного розвитку як державної системи підтримки підприємництва, так і ініціативи підприємців, малого та середнього бізнесу щодо об'єднання зусиль у державній фінансовій діяльності.

Можна визначити такі ключові проблеми для економіки України в умовах воєнного стану:

- суттєва зміна структури попиту та виробництва;
- втрата ринків збуту;
- втрата персоналу;
- руйнування економічної зв'язності через порушення логістики та ланцюжків створення доданої вартості.

До загальних пропозицій щодо вирішення ключових проблем можна віднести:

- розмежування економіки на період воєнного стану – гібридна модель;
- спрощення регламентів, зокрема: а) суттєве спрощення трудового законодавства; б) заміна фіскалізації всіх груп 2 та 3 ЕП фіскалізації виключно ризикових платників; в) суттєве спрощення нагляду ринку; г) ліквідація державного регулювання цін, за винятком товарів спеціального призначення за окремого переліку;
- розглянути можливість «регуляторної гільйотини» в період воєнного стану;
- скасування ввізного мита на сировину, необхідну для виробництва українських товарів, спрощення митного контролю цих товарів;
- підвищити відповідальність за фіксацію ринку та зловживання монополієм становисем, особливо щодо товарів та послуг першої необхідності;
- просування ідеї виділення ЄС та іншими партнерами (США, Канада, Японія) спеціальних додаткових квот для української продукції.

Виділяють окремі регулюючі повноваження владних структур, які можуть впливати на сферу бізнесу та відповідну структуру економіки:

– запровадження трудової повинності для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення і не заброньованих за підприємствами на період дії воєнного стану з метою виконання робіт, що мають оборонний характер;

– використання потужностей та трудових ресурсів підприємств, установ та організацій усіх форм власності з метою оборони, зміна режиму їх роботи, внесення інших змін у виробничу діяльність;

– примусове відчуження приватної чи муніципальної власності;

– регулювання діяльності провайдерів мереж електронних комунікацій та установ культури та засобів масової інформації;

– впровадження рівномірного постачання населення основними продовольчими та непродовольчими товарами.

Отже, пріоритетними мають бути питання військової економіки. Найвні та майбутні кроки в цій галузі слід активніше впроваджувати, у тому числі з урахуванням досвіду побудови військової економіки в США та Великій Британії в роки Другої світової війни, з метою прискорення спрямування діяльності господарюючих суб'єктів та населення на потреби воєнного господарства.

Список використаної літератури

1. Доронцева Єлизавета. Державне регулювання під час війни: як Кабінет Міністрів України адаптував економіку до воєнного стану. URL: <https://voxukraine.org/derzhavne-regulyuvannya-pid-chas-vijny-yak-kabinet-ministriv-ukrayiny-adaptuvav-ekonomiku-do-voennogo-stanu>
2. Подцерковний О. П. Воєнна економіка: потреба нагальних організаційно-правових заходів. URL: <https://coordynata.com.ua/voenna-ekonomika-potreba-nagalnih-organizacijno-pravovih-zahodiv>
3. Тиравський В. О. Як працюватиме економіка в умовах воєнного стану. URL: <https://finance.ua/ua/saving/kak-budet-rabotat-ekonomika-v-usloviah-voennogo-polozhenia>
4. Мельник Т. Ю. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/261787>